آموزش نکته به نکته دروس

کنکور گرافیک

فنی حرفه‌ای ـ کاردانش

۱) تاریخ هنر ایران
۲) تاریخ هنر جهان
۳) طراحی ۱
۴) طراحی ۲
۵) عکاسی ۱
۶) عکاسی ۲
۷) خط در گرافیک
۸) پایه و اصول صفحه‌آرایی
۹) مبانی هنرهای تجسمی
۱۰) مبانی تصویرسازی

کد: ۲۱۵۰۱

عنوان و پدیدآور	: آموزش نکته به نکته دروس کنکور گرافیک ، فنی حرفه‌ای ، کاردانش، ... کاردانی پیوسته / تهیه و تدوین: گروه طراحان
مشخصات نشر	: تهران . انتشارات چهارخونه، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۱۸۸ ص . : مصور.
شابک	: ISBN 978 – 600 - 305 – 197 – 3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: گرافیک فنی حرفه‌ای ـ کاردانش ..... کاردانی پیوسته.
موضوع	: گرافیک ـ ـ راهنمای آموزشی (عالی)
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۸ ۸آ ۴ ن / NC۱۰۰۰
رده‌بندی دیویی	: ۷۴۱ / ۶۰۷۶
شماره کتابخانه ملی	: ۱۸۰۲۳۰۴

آموزش نکته به نکته دروس کنکور گرافیک

ناشر: انتشارات چهارخونه

نویسنده: گروه طراحان

ویراستار: نجمه موسوی

صفحه آرایی: محبوبه شریفی

حروفچینی: فاطمه مرادی

چاپ و صحافی: فتوحی

نوبت چاپ: اول ـ پاییز ۱۳۹۹

شمارگان: ۳۰۰ جلد

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

پایگاه اینترنتی: www.4khooneh.org

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است و هرگونه نسخه‌برداری پیگرد قانونی دارد »

تلفن مرکز پخش: ۲۶ ۰۰۰ ۶۲ ۰۹۱۲ – ۹۶ ۷۷ ۹۲ ۶۶ – ۷۱ ۸۱ ۹۲ ۶۶

جهت دریافت کتاب در تهران از طریق **پیک** و در شهرستان‌ها از طریق **پست** با شماره تلفن: ۲۹ ۸۰ ۹۲ ۶۶ (۰۲۱) تماس حاصل فرمایید.

ISBN: 978 – 600 – 305 – 197 - 3 **شابک: ۳ - ۱۹۷- ۳۰۵ - ۶۰۰- ۹۷۸**

فهرست مطالب

بخش اول ـ تاریخ هنر ایران

فصل اول ـ دوره پیش تاریخی ۶
فصل دوم ـ دوره تاریخی ۸
فصل سوم ـ دوره میانه ۱۲
فصل چهارم ـ دوران جدید ۱۷

بخش دوم ـ تاریخ هنر جهان

مقدمه ۲۰
فصل اول ـ آغاز هنر ۲۱
فصل دوم ـ هنر میانرودان ۲۳
فصل سوم ـ هنر مصر ۲۶
فصل چهارم ـ هنر اژه و یونان ۲۷
فصل پنجم ـ اتروسک و روم باستان ۲۹
فصل ششم ـ هنرهند ۳۱
فصل هفتم ـ هنر چین ۳۳
فصل هشتم ـ هنر ژاپن ۳۵
فصل نهم ـ هنر قاره آمریکا، از آغاز تا سده ۱۶ میلادی ۳۶
فصل دهم ـ هنر اسلامی ۳۷
فصل یازدهم ـ صدر مسیحیت و بیزانس ۳۸
فصل دوازدهم ـ هنر اروپای غربی قرون وسطا ۴۰
فصل سیزدهم ـ هنر رنسانس ۴۲
فصل چهاردهم ـ هنر اروپای بعد از رنسانس تا قرن بیستم ۴۴
فصل پانزدهم ـ هنر قرن بیستم ۴۷

بخش سوم ـ طراحی ۱

فصل اول ـ مفهوم طراحی ۵۱
فصل دوم ـ وسایل طراحی ۵۳
فصل سوم ـ طراحی خطی ۵۶
فصل چهارم ـ طراحی خطی از موضوعات مختلف ۵۸
فصل پنجم ـ عمق‌نمایی خطی ۶۰
فصل ششم ـ استفاده از سایه روشن در طراحی ۶۳
فصل هفتم ـ طراحی با سایه روشن ۶۴

بخش چهارم ـ طراحی ۲

فصل اول ـ طراحی از منظره ۶۸
فصل دوم ـ طراحی از فضاهای معماری ۷۱
فصل سوم ـ طراحی از انسان ۷۳

بخش پنجم ـ عکاسی (۱)

فصل اول ـ عکاسی و کاربردهای آن ۸۱
فصل دوم ـ ساختمان دوربین‌های عکاسی ۸۲
فصل سوم ـ عکاسی دیجیتال ۸۵
فصل چهارم ـ آشنایی با مبنای ترکیب‌بندی و زبان تصویری عکس ۸۷
فصل پنجم ـ نقش شاتر و دیافراگم ۸۹
فصل ششم ـ شناخت لنزها ۹۱
فصل هفتم ـ نورسنجی ۹۲
فصل هشتم ـ فلاش ۹۳
فصل نهم ـ ماکروگرافی و کپی ۹۴
فصل دهم ـ فیلترها ۹۵
فصل یازدهم ـ فنون عرضه و نمایش ۹۶
فصل دوازدهم ـ نمایش و ویرایش ۹۶

بخش ششم ـ عکاسی (۲)

بخش اول: تاریخچه، تعاریف و کاربرد عکس در گرافیک

فصل اول ـ تاریخچه کاربرد عکس در طراحی گرافیک ۹۸
فصل دوم ـ فتوگرافیسم ۹۹
فصل سوم ـ عکاسی کارگاهی ۱۰۰

بخش دوم: روشهای دگرگون کردن عکس در نرم‌افزارهای ویرایش عکس

فصل چهارم ـ روش‌های تبدیل عکس به فرم ۱۰۳
فصل پنجم ـ تکنیک‌های ویژه‌ی عکس‌برداری ۱۰۴
فصل ششم ـ روش‌های دگرگون‌سازی عکس در نرم‌افزارهای ویرایش عکس ۱۰۸

بخش هفتم ـ خط در گرافیک

فصل اول ـ تاریخچه خط و پیدایش الفبا ۱۱۵
فصل دوم ـ طراحی گرافیک ۱۱۷
فصل سوم ـ روش‌های نگارش ۱۱۹
فصل چهارم ـ طراحی حروف ۱۲۴
فصل پنجم ـ نوشتار و گرافیک ۱۲۶

بخش هشتم ـ پایه و اصول صفحه‌آرایی

بخش اول: کتاب

فصل اول ـ آشنایی با مفهوم دیزاین در گرافیک ۱۳۳
فصل دوم ـ ساختار فیزیکی کتاب ۱۳۳
فصل سوم ـ صفحه‌آرایی کتاب ۱۳۶
فصل چهارم ـ مراحل تولید کتاب پس از صفحه‌آرایی ۱۳۸

بخش دوم : مجله

فصل پنجم ـ کلیات ۱۳۹
فصل ششم ـ مراحل قبل از صفحه‌آرایی مجله ۱۴۱
فصل هفتم ـ صفحه‌آرایی مجله ۱۴۲

بخش نهم ـ مبانی هنرهای تجسمی

فصل اول ـ مبانی هنرهای تجسمی چیست؟ ۱۴۷
فصل دوم ـ عناصر بصری ۱۴۸
فصل سوم ـ سایر عناصر بصری ۱۵۴
فصل چهارم ـ کیفیات بصری ۱۵۷
فصل پنجم ـ فضای تجسمی ۱۶۲
فصل ششم ـ مفهوم رنگ ۱۶۴
فصل هفتم ـ فیزیک رنگ ۱۶۵
فصل هشتم ـ شاخصه‌های اصلی رنگ ۱۶۶
فصل نهم ـ دسته‌بندی رنگ‌ها ۱۶۶
فصل دهم ـ کنتراست رنگ ۱۶۷
فصل یازدهم ـ هماهنگی رنگ‌ها ۱۶۹

بخش دهم ـ مبانی تصویرسازی

فصل اول ـ تصویرسازی ۱۷۴
فصل دوم ـ شیوه‌های تصویرسازی ۱۷۵

به نام خالق یکتا

کتاب حاضر بر اساس کتاب‌های درسی هنرستان که در کنکور سراسری به عنوان منابع درسی معرفی گشته‌اند نگارش شده و سعی شده تا با توضیحات ساده و گویا و ارائه مفیدترین و مهمترین مطالب شما را در جهت نیل به اهدافتان یاری نماید.

دسته‌بندی مطالب و بررسی نکات مهم درسی که با اشراف کامل بر کنکور شما عزیزان صورت گرفته از مهمترین ویژگی‌های این کتاب است.

عناوین دروس

دروس سال دهم

طراحی ۱
مبانی هنرهای تجسمی
تاریخ هنر ایران
عکاسی ۱

دروس سال یازدهم

طراحی ۲
عکاسی ۲

دروس سال دوازدهم

تاریخ هنر جهان
خط در گرافیک
پایه و اصول صفحه‌آرایی
مبانی تصویرسازی

با آرزوی سعادت ، توفیق و بهترین

دقایق برای شما هنرپژوهان عزیز

بخش اول

تاریخ هنر ایران

- دوره پیش تاریخی
  - سپیده‌دم هنر و تمدن فلات ایران
  - هنر و تمدن ایلام
  - دوره کوچ
- دوره تاریخی
  - هنر و تمدن ماد
  - هنر و تمدن هخامنشی
  - هنر و تمدن اشکانی
  - هنر و تمدن ساسانی
- دوره میانه
  - هنر و تمدن ایران در سده‌های اول تا سوم هجری
  - هنر و تمدن ایران در سده‌های چهارم تا ششم هجری
  - هنر و تمدن ایران در سده هفتم و هشتم هجری
  - هنر و تمدن ایران در اواخر سده هشتم و نهم هجری
  - هنر و تمدن ایران در سده دهم و یازدهم هجری
- دوران جدید
  - هنر و تمدن ایران در سده دوازدهم و سیزدهم هجری
  - هنر دوره معاصر ایران

فصل اول

«دوره پیش تاریخی (آغازین)»

درس اول : سپیده‌دم هنر و تمدن فلات ایران

هنر ایران در دوره‌ی پیش تاریخی
- دوره‌ی نوسنگی
- دوره‌ی مس و سنگ

❍ هنر ایران در دوره‌ی نوسنگی (هزاره هشتم پ . م)

از نمونه‌های هنر این دوره می‌توان به نقاشی غارهای منطقه لرستان به ویژه در دوشه، هومیان و کوهدشت اشاره کرد. همچنین در مناطقی از کوه‌های زاگرس سفالینه‌هایی دست‌ساز کشف شده است که شاید متعلق به قبل از هزاره هشتم پ . م باشد.

❍ هنر ایران در دوره‌ی مس و سنگ

مشخص‌ترین نوع سفالگری در این دوره به رنگ‌های قرمز و زرد نخودی، منقوش شده به رنگ سیاه و با طرح‌های هندسی که بیشتر به شیوه‌ی هاشورزنی هستند، دیده می‌شوند.

در این دوره در حدود هزاره‌ی چهارم پ . م ، شاهد استفاده از چرخ سفالگری و ساخت سفالینه‌های کاملاً متقارن در مناطق تپه‌سیلک، تپه حصار، تل‌باکون، شوش و ... می‌باشیم.

همچنین در مناطقی از دشت لوت از جمله تپه یحیی، جیرفت و شهداد، آثاری کشف شده که بیشتر نمونه‌های سنگی می‌باشد.

نکته: پیشینه‌ی سفالگری منقوش در ایران به حدود هزاره پنجم پ . م باز می‌گردد که با استفاده از نقوش جانوری و هندسی نقاشی شده‌اند.

در دوره مس و سنگ، شهر سوخته (در سیستان) مهمترین مرکز صنعت مفرغ‌سازی در شرق ایران به شمار می‌رفته است و خانه‌هایی به صورت پلکانی با اندودی از گل و مواد آهکی ساخته می‌شده و جهت آبرسانی خانه‌ها از لوله‌های بزرگ سفالینی استفاده می‌شده است. کشف جمجمه‌ای در این منطقه، دلالتی بر عمل جراحی در این زمان می‌باشد.

نکته: دشت لوت و شهر سوخته به عنوان پر رونق‌ترین تمدن‌های جنوب شرقی ایران شناخته شده‌اند.

منطقه شهداد کرمان در این دوره با وجود سفالینه‌های قرمز رنگ با خطوط تصویری و نشانه‌ای، کاربرد متنوع سنگ صابون و مقبره‌هایی شگفت‌انگیز در کنار یکدیگر، شناخته شده است و از جمله یافته‌های با ارزش در این منطقه «پرچم شهداد» می‌باشد.

نکته: سنگ صابون، نوعی سنگ نرم و قابل کنده‌کاری است که در پیکره‌تراشی، مهر و تزئینات معماری به کار می‌رود.

در هزاره سوم پ . م صنعت مفرغ‌سازی با تحولات اساسی در مناطق مختلف فلات ایران رو به رو شد و به اوج خود رسید.

درس دوم : هنر و تمدن ایلام

دولت تازه تأسیس ایلام که از حدود ۳۵۰۰ پ . م وارد مرحله شهرنشینی شده بود، شهر شوش را مرکز قلمرو خود قرار داد.

نکته: شهر شوش از قدیمی‌ترین شهرهاست، که به مادر شهرهای جهان شهرت یافته است.

هنر ایلام
- خط تصویری
- سفالینه‌ها
- تندیس و مهر سفالی
- نقش برجسته سنگی
- معماری ایلامی

❍ خط تصویری

ایلامیان خطی تصویری مرسوم به «ایلامی مقدم» یا «ایلامی آغازین» به وجود آوردند که این خط به مرور به خطی ساده‌تر با حدود ۳۰۰ علامت به عنوان «خط میخی ایلامی» تغییر یافت.

نکته: خط تصویری، نوعی نگارش با علائم تصویری است که در تمدن‌های اولیه (ایران، مصر و ...) به کار می‌رفت.

❍ سفالینه‌ها

سفالینه‌های دوره‌ی ایلامی گرچه از ساخت خوبی برخوردارند اما از نظر شکل و نقش، ویژگی و کیفیت سفالینه‌های پیشین شوش را ندارند و این به دلیل ابداع مفرغ بود که به تدریج ظروف مفرغی، نقره‌ای و طلایی جایگزین سفالینه‌های خوش‌ساخت قبلی شد.

❍ تندیس و مهر سفالی

شاخص‌ترین تندیس‌ها و پیکره‌سازی‌های ایلامی از جنس مفرغ می‌باشند. تندیس فلزی پیکره ملکه «ناپیراسو» از اینگونه پیکره‌هاست. مهرهای ایلامی با شکل استوانه‌ای، تصاویر پرکار و نقوش خلاصه شده‌ی خطی از دیگر دستاوردهای هنری این تمدن است.

پیکره مفرغی ملکه ناپیراسیوو، شوش، هزاره دوم پ.م؛ (طرح بازسازی شده)

❍ نقش برجسته سنگی

لوحه‌ی سنگی با نقش برجسته‌ی نخ‌ریسی و بافندگی که در شوش کشف شده است، نمونه‌ی دیگر هنرهای ایلامی است.
این لوح با نگاهی واقع‌گرایانه از دیگر ویژگی‌های مهم هنر ایلامی است.

❍ معماری ایلامی

مصالح مهم معماری ایلامی خشت و آجر می‌باشد. بزرگترین اثر معماری این تمدن «زیگورات چغازنبیل» است که بزرگترین بنای خشتی جهان و کهن‌ترین بنای ایرانی محسوب می‌شود.

نکته: معبد برج مانند و دارای چندین طبقه را زیگورات می‌نامند.

تمدن ایلام با سه دوره فرمانروایی (ایلام کهن، میانه و نو) و با گستره بیش از ۲ هزار سال، توسط آشوریان پایان یافت.
بازتاب هنر ایلام در دولت‌های آریایی به ویژه هخامنشی به خوبی قابل مشاهده می‌باشد.

درس سوم : دوره کوچ

مهم‌ترین مناطق سکونت در فلات مرکزی ایران، حسنلو (جنوب دریاچه ارومیه)، خوروین (دشت قزوین)، سیلک (کاشان)، تپه گیان (نهاوند)، تمدن املش و تپه مارلیک (گیلان) و منطقه لرستان بوده است.
اقوام کوچنده برای اولین بار مردگان را خارج از محل سکونت خود دفن کردند و تدفین در این دوره با ساخت مقابر ساده‌ای همراه بوده به گونه‌ای که اجساد در آنها به همراه ظروف خاص، سلاح و جواهرات، مهرهای تزئینی و اتصالات کوچک فلزی و لباس، دفن می‌شدند.

دوره کوچ
- عصر اول آهن
- عصر دوم آهن
- عصر سوم آهن

❍ عصر اول آهن

سفالگری در این عصر به صورت نوعی تلفیق سفالگری و پیکرسازی در تپه مارلیک بوده است.

❍ عصر دوم آهن

در منطقه تپه سیلک کاشان نمونه‌های منحصر به فردی از تکامل ظروف منقاردار، دهان‌گشاد و پایه‌بلند تولید شده است. منطقه تپه حسنلو در جنوب غربی دریاچه ارومیه نیز دارای سفال خاکستری بوده که به عنوان نمونه شاخص فرهنگ شمال غربی ایران معرفی شده است. جام معروف «حسنلو» از نمونه‌های برجسته‌ی آثار سفالی این منطقه می‌باشد.

❍ عصر سوم آهن

تمدن زیویه در ناحیه غربی ایران در این عصر وجود داشته که از آثار بارز این منطقه، آثار عاجی حکاکی شده، سپر طلایی با تزئین حیوانات افسانه‌ای، پیکره بالدار انسانی و دیگر اشیاء طلایی است.

منطقه لرستان در زمینه مفرغ‌سازی دارای مهارت بودند و موضوع اصلی آثارشان جانوران هستند که برخی با حالتی افسانه‌ای و گاهی با ویژگی‌های انسانی بیان شده‌اند و مهمترین اشیاء کشف شده در این منطقه نوعی اشیاء کاربردی و تزئینی برای اسب است.

لگام جانوری مفرغی، لرستان، هزاره اول پ.م

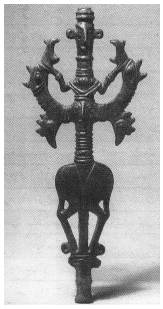
تندیس مفرغی، لرستان، هزاره اول پ . م

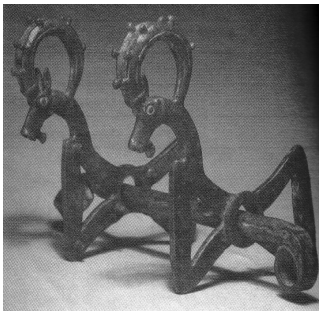
لگام و دهنه اسب، لرستان، هزاره اول پ . م

فصل دوم

«دوره تاریخی»

درس چهارم : هنر و تمدن ماد

نخستین دولت متحد فلات ایران دولت ماد می‌باشد.

هنر ماد
- فلزکاری
- سفالگری
- معماری
- پوشاک
- موسیقی

❍ فلزکاری

از مناطق مهم فلزکاری در این دوره می‌توان به گنجینه زیویه که آن را سرآغاز هنر فلزکاری ماد و هخامنشی می‌دانند، اشاره کرد.
ارتباط فلزکاری با اقوام بومی لرستان را در پیکره‌های کوچک مفرغی بزکه از همدان به دست آمده است می‌توان ملاحظه کرد.
نمونه‌های دیگری از هنر فلزکاری ماد را می‌توان در گنجینه جیحون در آسیای میانه و آثار به دست آمده از منطقه کلاردشت (مازندران) از جمله «جام طلای کلاردشت» مشاهده کرد.

ارابه طلایی، گنجینه جیحون، هنر ماد، هزاره اول پ . م

جام طلایی، کلاردشت (مازندران) ، هزاره اول پ . م

❍ سفالگری

مراکز سفالگری این عهد نوشی‌جان تپه در ملایر، باباجانی در لرستان، بیستون در کرمانشاه، زیویه در کردستان و کلاردشت در مازندران بوده است، در این دوره لعاب برای پوشش ظروف سفالی رواج یافت.

❍ معماری

از مهم‌ترین آثار معماری ماد، بناهای عمارت‌نشین صفه‌ای در بالای تپه و گور دخمه‌های سنگی است. مادها به ساخت دژ اهمیت بسیاری می‌دادند. از نمونه‌های شاخص این دژها در اکباتان (همدان) می‌باشد.
از دیگر آثار معماری ماد باید به آرامگاه‌های صخره‌ای نظیر فخریکا و دکان داود در سرپل ذهاب (کرمانشاه) ، داو دختر در فارس و قیزقاپان در عراق اشاره کرد.

❍ پوشاک

مادها لباسی شامل نیم‌تنه، پیراهن کوتاه تا زانو با آستین داشتند و پوست حیوانی مانند گوسفند و یا بز بر شانه چپ خود می‌آویختند و موهای خود را با نواری سرخ می‌بستند و کلاه‌نمدی بلندی به نام تیار بر سر می‌گذاشتند. پاپوش‌هایی نرم با نوک برگشته داشتند و خنجر و شمشیری کوتاه بر کمر می‌بستند.

❍ موسیقی

وجود نقش برجسته چنگ‌نوازان در کوه‌های مال‌میر بختیاری، از معدود آثاری است که رواج موسیقی در دوران آریایی‌ها را نشان می‌دهد.

نکته: مهمترین عملکرد مادها، جذب هنرهای منطقه و تلفیق آنها با میراث فرهنگی خود و تنظیم و انتقال آن به هنر هخامنشی بوده است.

درس پنجم : هنر و تمدن هخامنشی

پارس‌ها در حدود ۷۰۰ پ . م در مناطق جنوبی دره‌های زاگرس سکونت گزیدند. پارس‌ها توسط کوروش یکی از بزرگترین قلمروهای فرمانروایی دنیای باستان را تحت نام هخامنشیان پایه‌گذاری کردند.

هنر هخامنشی

معماری | حجاری و نقش برجسته | مهر و حکاکی | فلزکاری | سفالگری | بافندگی | نمایش | موسیقی

❍ معماری

ویژگی کلی هنر هخامنشی توجه به معماری متقارن و عظمت‌گرایی در آن، گرایش به نقش و نگاره‌های جانوری، توجه و احترام به شخصیت والای انسانی است.

از اولین آثار معماری این عهد می‌توان به مجموعه پاسارگاد (اولین پایتخت هخامنشی) و کاخ آپادانا در شوش (دومین پایتخت هخامنشی) اشاره کرد و مقبره کوروش که از نمونه‌های پابرجای این مجموعه است.

مهمترین معماری عصر هخامنشی، بنای تخت‌جمشید یا پارسه است که در دامنه کوه رحمت و مشرف بر جلگه‌ی وسیع مرودشت در فارس ساخته شده است.

آرامگاه صخره‌ای نقش رستم در نزدیکی مجموعه تخت‌جمشید قرار دارد که آرامگاه داریوش اول، خشایارشاه و اردشیر در آن قرار دارد.

❍ حجاری و نقش برجسته

- اولین نمونه‌ی این عهد، پایه‌ستون سنگی باقی‌مانده در مجموعه پاسارگاد می‌باشد که نقش برجسته‌ی انسان بالدار در لباس ایلامی با تاجی شاخ مانند، حجاری شده است. کتیبه بالای آن هویت این شخصیت را ، کوروش هخامنشی معرفی می‌کند.
- نقش برجسته سربازها که به شیوه معمول آن دوره به حالت نیمرخ حجاری شده‌اند.
- حجاری دیوار پلکان منتهی به کاخ آپادانا به طول ۹۳ متر (صحنه حمله شیر به گاو)

نقش برجسته، تخت جمشید، سده ۵ پ . م

نقش برجسته سربازها، تخت جمشید، سده ۵ پ . م

نقش برجسته فرشته بالدار، پاسارگاد، دوره هخامنشی

❍ مهر و حکاکی

ساخت مهر و حکاکی در این دوره بیشتر بر روی سنگ‌های قیمتی اجرا شده‌اند. مهرهای این عهد به سه گونه استوانه‌ای، مسطح و حلقه‌ای (انگشتری) ساخته می‌شدند.

❍ فلزکاری

در فلزکاری این عهد می‌توان به نمونه‌های شاخصی به نام جام‌های شاخی (تکوک) و سکه‌هایی با نام‌های «دریک» و «سیکل» یا «شکل» از جنس طلا اشاره کرد.

جام جانوری (تکوک) طلایی، دوره هخامنشی

❍ سفالگری

سفالگری در این عهد به صورت ساخت ظروف ساده با تزئینات خطی کنده‌کاری و ظروفی به شکل ساغرهای جانورسان متداول بوده است.

❍ بافندگی

منسوجات این دوره سرمایه تجارتی ارزشمندی در تبادلات اقتصادی هخامنشیان با همسایگان بوده است. از جمله آثار این دوره قدیمی‌ترین قالی جهان مرسوم به قالی پازیریک در سرزمین آلتایی سیبری است.

❍ نمایش

زمینه‌های پیدایش و تکامل نمایش در این عهد به دلیل وجود نگرش‌های آیینی و مذهبی بوده است و در همدان و کرمان تماشاخانه‌هایی در این دوره وجود داشته است.

❍ موسیقی

موسیقی در این دوره به دو صورت رایج بوده است، یکی در میان سپاهیان به هنگام جنگ و حمله‌های نظامی و دیگری نوعی موسیقی مذهبی در هنگام عبادت.

درس ششم : هنر و تمدن اشکانی

دولت اشکانی به دلیل متصرفات گسترده‌شان سه پایتخت داشتند که به ترتیب شامل نیسا، صددروازه و تیسفون می‌شد. زبان رایج آنان پهلوی اشکانی بود اما برای تجارت و روابط سیاسی از زبان یونانی استفاده می‌کردند. از مهم‌ترین شهرهای اشکانی می‌توان به شیز، داراب کرد، فیروزآباد، هاترا در میان رودان شمالی و نیسا اشاره کرد.

پژوهشگران آثار هنری اشکانیان را به سه گروه مشخص تقسیم می‌کنند:

اول ـ آنهایی که از آثار پیشین شرقی، ایرانی و یونانی اقتباس و تقلید شده‌اند.

دوم ـ هنر اشکانی که اوج هنر تلفیقی عناصر پیشین با ویژگی فرهنگی و هنری در سده اول پ . م و بعد از آن به شمار می‌رود.

سوم ـ هنر دوره انحطاط که شامل آثار سده دوم میلادی تا پایان عهد اشکانی هستند.

نکته: هنر اشکانی ریشه در هنر مشرق زمین دارد.

هنر اشکانی

- معماری
- فلزکاری
- سفالگری
- نقاشی
- نمایش و موسیقی

❍ معماری

مهم‌ترین دستاورد هنر اشکانی «معماری و شهرسازی» به ویژه شهرسازی دایره‌ای و ابداع ایوان، گنبد، قوس و طاق گهواره‌ای به شمار آورد.

نمونه‌های معماری این دوره: کاخ نیسا ـ کاخ و عمارت کوه خواجه ـ معبد خورشید در هاترا

تزئینات بناهای اشکانی شامل نقش‌برجسته و حجاری، گچبری و نقاشی بوده که نمونه‌ی آن نقوش برجسته تنگ سَرْوَک، گچبری‌ها و نقاشی‌های کوه خواجه و حجاری و مجسمه‌سازی پالمیر می‌باشد.

❍ فلزکاری

ظروف فلزی عصر اشکانی به شیوه‌ای تلفیقی از هخامنشی و یونانی و اشکانی ساخته می‌شده و فن ریخته‌گری و مهارت هنرمندان مفرغ‌کار را می‌توان در ساخت پیکره‌های مفرغی مشاهده کرد. یکی از عوامل رشد فلزکاری در این عصر ضرب سکه و نیاز به جواهرات و تزئینات لباس بود.

❍ سفالگری

سفالینه‌های اشکانی کمتر جنبه هنری داشت و مهم‌ترین آثار سفالگری این عهد تابوت‌های سفالینی است.

❍ نقاشی

تجلی نقاشی دیواری در دوره اشکانی می‌باشد و مهم‌ترین مراکز این هنر کوه خواجه در سیستان و منطقه دوراروپوس در سوریه کنونی بوده‌اند.

❍ نمایش و موسیقی

اشکانیان علاقه خاصی به نمایش و موسیقی از خود نشان می‌دادند به گونه‌ای که تراژدی اوریپید در تیسفون اجرا می‌شده است.

نکته: در عصر اشکانی ادبیات حماسی و پهلوانی رشد کرد که معروف‌ترین اثر به یادگار مانده در آن کتاب «خدای نامه» است که بعدها مایه اصلی شاهنامه فردوسی گردید.

هنر موسیقی در زمان اشکانیان در مراسم جنگ، جشن‌ها و مجالس کاربرد داشته است.

نکته: هنر اشکانی علاوه بر عصر ساسانی بر هنر هند و بیزانس نیز تأثیر مستقیم داشته و توسط آنها ادامه یافت.